

İKRAH HAKKINDA BAZI TABİRLER

İkrah: Kişinin ihtiyarını ve iredesini kaldıran fiildir.

Mükrih: Zorlayıcı, dediğini yaptırmaya kadir olan.

Mükreh: Zorlanan, baskı altında kalan.

İzdirar hali: Çaresizlikte kalmak hali ki o anda leş-domuz-içki gibi şeylerden birazıçık kullanmak caiz olur.

Kısas: Cinayet karşılığında verilen misli ceza.

Had: Şeriatın tayin ettiği belli ceza.

Ric'at: Boşadığı hanımına dönmesi.

Îlâ: Hanımına 4 ay yanaşmamak üzere yemin etmesi.

iladan dönmek: Hanımına yanaşmamak için yaptığı yemini bozması.

ibra: Borçtan beri etmesi.

İKRAH KİTABI

İkrah, öyle bir fiildir ki, insan bu fiille, başkasının ehliyeti kalmakla beraber rızasını yok eder veya seçme hakkını ifsat eder. (mesela, bir kişi başkasını namazı terk etmeye zorlarsa zorlanan kişinin ehliyeti ki o da akıl, buluş ve İslam'dır kendisinde sabittir. Zorlama ile ehliyet ondan kaybolmadığı için namaz borcu da düşmez.)

Zorlamanın bağlayıcı olmasının şartı, zorlayan sultan olsun hırsız olsun tehdit ettiği şeyi yapmaya kadir olmalı. Zorlananın tehdit edilen şeyin meydana gelmesinden korkmasıdır. Zorlananın daha evvel o işten, kendi hakkı veya başkasının hakkı veya şeriatın hakkı için sakınır olması. Zorlama aletinin kişiyi veya uzvu telef eden bir şey olması veya rızasını kaldırarak derecede sıkıntı gerektirmesi.

Şayet kişi malını satmaya veya bir şeyi satın almaya veya kiralamaya veya ikrara etmekle, öldürmekle veya şiddetli dövmekle veya uzun süre hapsedilmekle zorlansa (bu zorlanma hali sona erdikten sonra) **yaptığı işi fesh etmekle veya geçerli yapmak arasında muhayyerdir. Eğer zorlanma halindeyken müşteri malı teslim almışsa ona fasit bir mülkiyetle sahip olur.**

Müşteri aldığı köleyi hür etse sahihtir, onun üzerine kıymeti vermek gerekli olur. Zorlananın müşteriden ücreti alması, malı teslim etmesi isteyerek olursa bu izin vermektir, zorla bunları yapmak izin sayılmaz. Zorlandıktan sonra hibe ettiği şeyi isteyerek vermesi izin sayılmaz.

Zorlanmadan alan müşteri elinde mal helak olsa kıymetini vermesi lazım gelir. Satıcının zorlayan ve satın alandan dilediğine ödettirme hakkı vardır. Eğer zorlayana ödettirirse, kıymeti almak üzere müşteriye müracaat eder. Eğer müşteriye elden ele satışlar olduktan sonra ödettirirse kendi satışından sonraki bütün satışlar geçerlidir, daha evvel olanlar

geçerli olmaz.

Şu satışlardan birine izin verse evvelde olanlarda caiz olur. Eğer ücret mevcut ise, müşterinin satış fesh edildiği zaman ücreti geri isteme hakkı vardır.

Sopa ile vurmak veya bir gün hapsedmek ikrah/zorlama sayılmaz, ancak makam sahibi olan kimseden zarar görmesi müstesnadır. Eğer ölü hayvan eti yemeğe veya kan içmeye veya domuz eti yemeğe veya içki içmeğe, dövmekle veya hapisle veya bağlamakla zorlansa bunları işlemesi helal olmaz.

Eğer öldürmekle veya uzvunu kesmekle zorlansa helal olur. Eğer şiddetli açlıkta olduğu gibi telef olma anında onları yemek-içmek helal olduğunu bilerek sabretse günahkâr olur.

Eğer küfretmek veya Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) sövmek için öldürülmekle veya azasının kesilmesi ile zorlansa, bu fiilleri açıklamasına, kalbi imanla dolu olduğu halde izin verilir. Öldürülmeye sabrederse mükafaat kazanır. Öldürmek ve aza telef etmekten başka şeylerde izin yoktur.

Şayet öldürmek ve âza telefi ile bir Müslüman'ın malını telef etmeye zorlarsa bunu yapmasına izin verilir, ödemek sorumluluğu zorlayan üzerinedir.

Eğer başkasını öldürmeye veya âzasını kesmeye zorlansa ona bu işlerde izin verilmez. Şayet bunları yaparsa kısas, zorlayan üzerinedir. Ebu Yusuf'a göre hiç birine kısas yoktur.

Şayet dağdan aşağı yuvarlanmakla zorlansa ve bunu yapsa diyeti, zorlayanın âkilesi/yakın akrabası üzerinedir. Ebu Yusuf'a göre zorlayanın malından verilmesi gerekir. İmamı Muhammed'e göre zorlayan kısas edilir. Şayet yüksek bir yerden atlamakla veya ateşe girmekle veya suya dalmakla ölüme zorlansa ve her biri helak edici ise zorlanan için bu işlere girişmek veya sabretmek serbestliği vardır.

İmameyn der ki, sabretmesi lazımdır.

Şayet gemide yangın olsa, eğer sabretse yanacak, eğer suya atlarsa boğulacak, bu durumda İmamı A'zam'a göre muhayyerliği vardır. İmamı Muhammed'e göre sebat etmesi gerekir.

Eğer hanımını boşamak veya kölesini hür etmek veya bu ikisi hususunda vekil tayin etmekle zorlansa ve bunu yapsa geçerli olur. Kölenin kıymetini almak için zorlayana müracaat eder.

Aynı şekilde cimadan evvel hanımını boşamışsa, mehrin yarısı ile zorlayana müracaat eder, eğer cimadan sonra boşamış ise bir şeyle müracaat edemez. Zorlanan kimsenin yemini sahihtir, adağı ve zıharı da sahihtir. Bunlar sebebi ile ödediğini dönüp zorlayandan isteyemez.

Ric'atı, îlâsı, iladan dönmesi, İslam'a girmesi de sahihtir, fakat zorlanarak dinden dönse öldürülmez. Zorlananın borcu silmesi sahih değildir. Dinden dönmesi de sahih değildir, bu sebeple hanımı ondan boşanmış olmaz.

Şayet kadın, (kocasının) dilden açıkladığının gerçekleştiğini iddia etse, adam kalbinin imanla dopdolu olduğunu iddia etse (adam) tasdik edilir.

Şayet zinaya zorlansa ve bunu yapsa, eğer sultan tarafından zorlanmışsa had vurulur, İmameyne göre üzerine had yoktur. Fetva bununladır.